

Kwartaalinzicht

› Editie 5 | Q1 2018

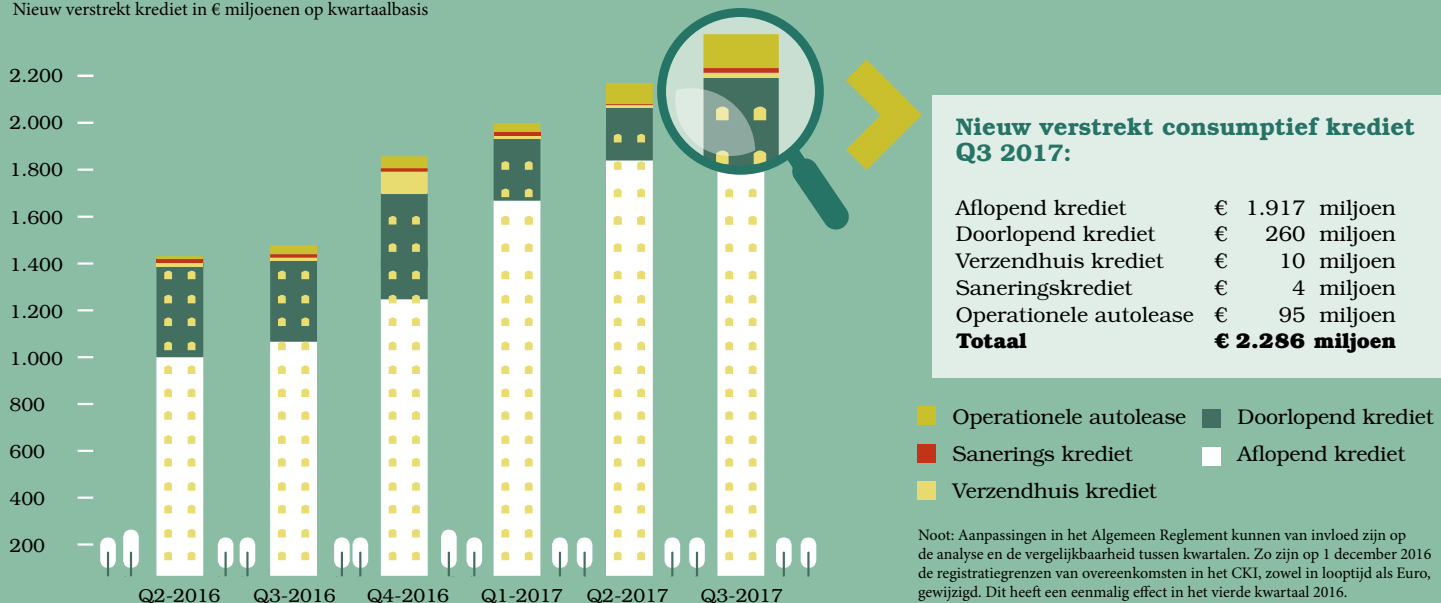

Vereniging van
Financieringsondernemingen in
Nederland

› **kredietinzicht**

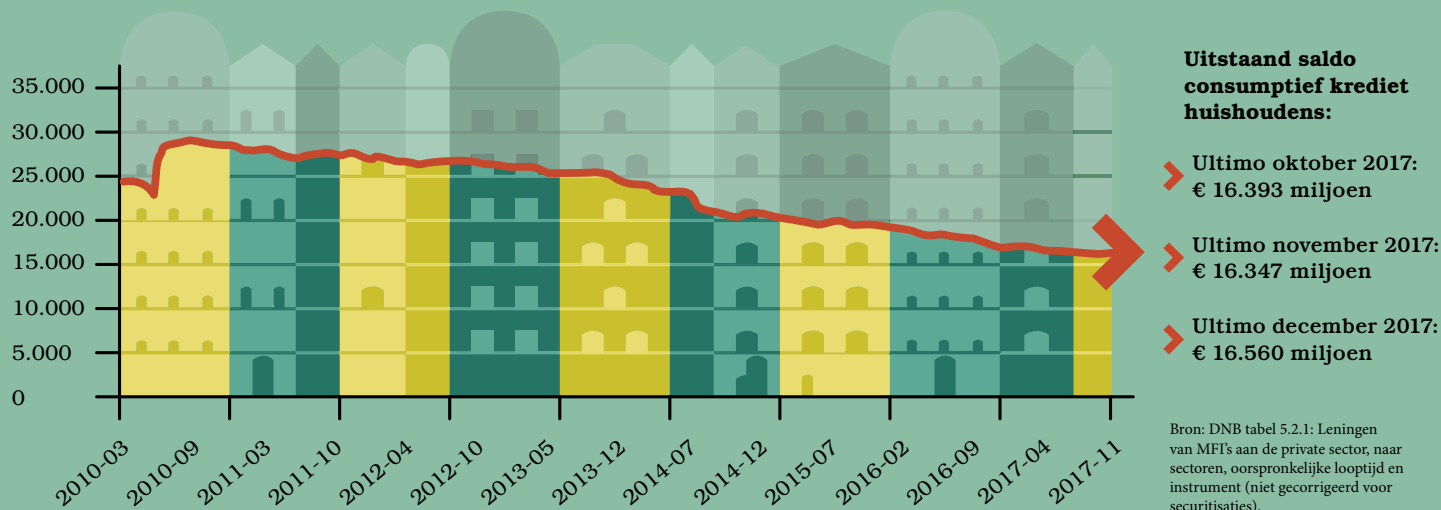
BKR Cijfers Centraal Krediet Informatie Systeem (CKI)

Nieuw verstrekt krediet in € miljoenen op kwartaalbasis

DNB Cijfers

Uitstaand saldo consumptief krediet bij huishoudens in € miljoenen

BKR Steeds minder betalingsachterstanden

Volgens de Kredietbarometer van BKR had 6,6% van de mensen met een BKR-registratie op 1 januari een betalingsachterstand. Dat is het laagste niveau sinds de start van de Kredietbarometer in 2012, toen 7,5% van de kredietnemers een betalingsachterstand had. Op 1 juli 2015 hadden verhoudingsgewijs de meeste mensen een betalingsachterstand (9,5%). Het aantal geregistreerden in het Centraal Krediet Informatiesysteem (CKI) is sinds 2012 gestegen van 8,8 miljoen naar 10,4 miljoen, dit komt o.a. doordat inmiddels ook private lease regelingen en telefoonkredieten worden geregistreerd. In absolute aantallen telt Nederland nu ruim 687.000 mensen met een betalingsachterstand tegen bijna 730.000 een jaar geleden.

44% van de Nederlanders vindt dat studieschulden geregistreerd moeten worden bij BKR

44% van de Nederlanders is van mening dat studieschulden geregistreerd moeten worden bij BKR, ruim een kwart (26%) is het hier niet mee eens. Dit blijkt uit de vierde meting van de VFN Financieringsbarometer in 2017, die is opgesteld door onderzoeksbureau GfK in opdracht van de VFN. Uit het onderzoek blijkt tevens dat 44% van de jongeren onder de 30 jaar vindt dat studieschulden niet geregistreerd moeten worden bij BKR. Onder personen die studeren is dit zelfs 65%. Ook ouders met kinderen in de leeftijd van 13-17 jaar zijn het bovenmatig oneens met de stelling (34%). Daarentegen vindt 53% van de gepensioneerden (of VUT) dat studieschulden juist wél moeten worden geregistreerd.

45% van de Nederlanders verwacht dat rente gaat stijgen

45% van de Nederlanders verwacht dat de rente om te lenen binnenkort gaat stijgen. Dit blijkt uit de vierde meting van de VFN Financieringsbarometer in 2017, die is opgesteld door onderzoeksbureau GfK in opdracht van de VFN. 14% voorziet volgens het onderzoek binnenkort een daling en 41% is het noch eens, noch oneens met de stelling dat de rente om te lenen binnenkort gaat stijgen. Van de nieuwe kredietsluiters (binnen nu en een jaar) verwacht 53% een stijging van de rente.

> **CBS**
BBP 4^e kwartaal 2017
+0,8% t.o.v. 3^e kwartaal

Volgens eerste berekeningen van het CBS is het BBP in het vierde kwartaal van vorig jaar met 0,8% gegroeid t.o.v. het derde kwartaal. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2016 bedroeg de groei 2,9%. De groei wordt voor een belangrijk deel verklaard door de export. De bestedingen van huishoudens bleven daarentegen achter bij de eerste 3 kwartalen van 2017. Over heel 2017 nam het BBP toe met 3,1% t.o.v. 2016, dat komt overeen met de hoogste groei sinds 2007. Zowel de investeringen (+6,0%), de uitvoer (+5,5%) als de consumptie (+1,8%) namen toe.

> **CBS**
Consumptie december 2017
+1,2% t.o.v. december 2016

Volgens het CBS hebben consumenten in december 2017 1,2% meer uitgegeven dan in dezelfde maand een jaar eerder. Vooral aan overige goederen (+3,6%) werd meer uitgegeven. Aan duurzame goederen (-3,2%) werd in december minder uitgegeven dan een jaar eerder. De CBS Consumptieradar laat zien dat de omstandigheden voor consumptie in februari net zo gunstig zijn als in december. De omstandigheden worden o.a. bepaald door de verwachtingen van consumenten, arbeidsmarktontwikkelingen en vermogensontwikkelingen.

> **CBS**
Werkloosheid januari: 4,2%

Volgens het CBS bedroeg het aantal werklozen in januari 380.000, oftewel 4,2% van de beroepsbevolking (december 4,4%). Daarmee is het werkloosheidspercentage nog iets hoger dan voor de crisis. In november 2008 was 3,6% van de beroepsbevolking werkloos. De werkloosheid bereikte een hoogtepunt in februari 2014 (7,9%) en daalt sindsdien. De jeugdwerkloosheid is inmiddels gedaald tot een niveau dat lager ligt dan voor de crisis (7,4% in januari 2018; t.o.v. 8,5% in november 2008).

CBS Vermogen Nederlandse huishoudens 2016: € 22.100,-

In 2016 bedroeg het doorsnee vermogen van Nederlandse huishoudens € 22.100,-, aldus het CBS. Dat is ruim 10% meer dan in 2015.

Deze vermogensstijging valt voornamelijk te verklaren door de waardevermindering van woningen. Het vermogen van alle huishoudens bij elkaar bedroeg in 2016 € 1.157 mld. Belangrijke vermogensbestanddelen zijn: de eigen woning (56,7% van de totale bezittingen) en bank- en spaartegoeden (15% van de totale bezittingen). De schulden van huishoudens waren op 1 januari 2016 opgebouwd uit: hypotheekschuld eigen woning (86,2%), studietoelagen (1,7%) en overige schuld (12,1%). Volgens het CBS nam het aantal huishoudens met een negatief vermogen af tot 1,7 mln., een daling van € 107.000,-.

> **CBS Consumentenvertrouwen februari 2017 op 23**

Het consumentenvertrouwen is in februari nagenoeg gelijk gebleven, aldus het CBS. Het saldo % positieve en % negatieve antwoorden komt in februari uit op 23 (januari 24). Dat is ruim boven het langjarig gemiddelde.

> **CBS**
Consumentenprijzen januari: +1,5% (CPI); +1,5% (HICP)

De consumentenprijzen zijn in januari gestegen met 1,5% ten opzichte van een jaar eerder, aldus het CBS. In december bedroeg de stijging nog 1,3%. Het CBS berekent ook de Europees geharmoniseerde prijsindex (HICP). Op basis van de HICP kwam de inflatie in Nederland in januari uit op 1,5% (1,2% in december). Daarmee is de inflatie in Nederland hoger dan de inflatie in de eurozone, die in januari 1,3% bedroeg.

> **VNA**

Private leasecontracten 2017: +60%

Het aantal private leasecontracten bedroeg eind 2017 103.000, dat blijkt uit cijfers van de Vereniging van Nederlandse Autoleasemaatschappijen (VNA). Dat is een stijging van ruim 60% t.o.v. eind 2016, toen sprake was van 64.000 private leasecontracten. Het totaal aantal lease-auto's bedroeg eind vorig jaar 860.000, dat is een groei van 9,3% t.o.v. 2016.

> **Eurostat**

Euroindicatoren:

De jaarlijkse inflatie is volgens Eurostat (het statistiekbureau van de Europese Unie) in januari uitgekomen op 1,3% in de eurozone, op 1,6% in de EU en op 1,5% in Nederland. De werkloosheid werd door de statistici in december becijferd op 8,7% in de eurozone, op 7,3% in de EU en op 4,4% in Nederland. De economie groeide in het vierde kwartaal van 2017 zowel in de eurozone als in de EU met 0,6% en in Nederland met 0,8% t.o.v. het derde kwartaal. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2016 bedroeg de groei in de eurozone 2,7%, in de EU 2,6% en in Nederland 3,1%, aldus het statistiekbureau.

> GfK VFN Financieringsbarometer

203

De index Consumentenfinanciering is flink gestegen ten opzichte van vorig kwartaal (was 161)

115

De index Aankoopbereidheid is vrijwel gelijk aan die van vorig kwartaal (was 113)

176

Ten opzichte van vorig kwartaal stijgt de index Financieringsbereidheid sterk (was 142)

73%

Grote aankoop gedaan in de afgelopen 12 maanden.
Vaakst gedaan:

38%

Grotere vakantiereis

35%

Consumentenelektronica

66%

Verwacht grote aankoop te doen in de komende 12 maanden.
Vaakst verwacht:

44%

Grotere vakantiereis

32%

Renovatie/verbouwing

16%

16%

Men verwacht het vaakst een krediet te gaan afsluiten voor een auto, motor, boot en/of caravan en voor een renovatie en/of verbouwing.

Aantal financieringen

Gemiddelde financieringsbedrag

Met uitzondering van de grote vakantie reis verwacht men in elke categorie meer te financieren in de komende 12 maanden.

Het gemiddelde financieringsbedrag dat de consument per categorie verwacht uit te geven, is voor de meeste categorieën lager dan het bedrag van de aankopen die zij in de afgelopen 12 maanden deden.

66%

van de Nederlanders verwacht de komende 12 maanden een grote aankoop te doen. Dat is het hoogste niveau sinds jaren.

45%

verwacht dat de rente om te lenen binnenkort gaat stijgen.

9%

van de Nederlanders zegt regelmatig rood te staan. Dat was vorig kwartaal 11%.

Vierde kwartaal 2017

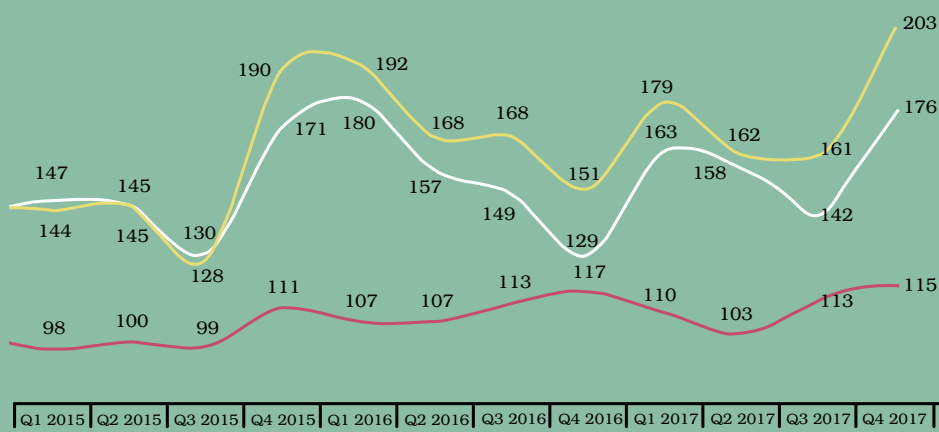
De consumentenfinancieringsindex in het vierde kwartaal van 2017 is flink gestegen t.o.v. van vorig kwartaal. Dit blijkt uit de vierde meting van de VFN Financieringsbarometer in 2017, die is opgesteld door onderzoeksbureau GfK in opdracht van de VFN. De barometer geeft aan in hoeverre Nederlandse consumenten verwachten aankopen te financieren in vergelijking met gefinancierde aankopen in de afgelopen twaalf maanden.

Dit kwartaal komt de barometer uit op 203 punten. Consumenten verwachten dus meer aankopen te financieren dan in de afgelopen 12 maanden.

De barometer is opgebouwd uit twee indices: Aankoopbereidheid en Financieringsbereidheid.

Trendmatige ontwikkeling

Ten opzichte van het vorige kwartaal is de Aankoopbereidheid vrijwel gelijk gebleven (113 in Q3 2017). De Financieringsbereidheid is flink gestegen (142 in Q3 2017). De gecombineerde Consumentenfinancieringsindex is flink gestegen (161 in Q3 2017).

Financieringsbarometers
4^e kwartaal 2017

- Index Consumentenfinanciering
- Index Aankoopbereidheid
- Index Financieringsbereidheid

Agenda 2018

Op 24 januari heeft de AFM haar Agenda 2018 gepubliceerd.

De AFM spreekt van een drietal trends die risico's met zich meebrengen, te weten: de toenemende digitalisering, de (aanhoudende) lage rente en het vervagen van de grenzen van financiële markten.

Een van de risico's betreft leningen die niet in het belang zijn van de klant. Het streven van de AFM is er hierbij op gericht dat het klantbelang door aanbieders en bemiddelaars centraal wordt gesteld. Leningen moeten aansluiten bij de behoeften en het belang van de klant, en de bedrijfsvoering van consumptief kredietaanbieders moet worden aangepast om locked-up situaties te voorkomen en op te lossen. Concreet zal de AFM hiertoe in 2018 o.a. de volgende activiteiten ontplooiën: de inzet van het Klantbelang Dashboard, het toetsen van de bedrijfsvoering en het beleid van kredietaanbieders en bemiddelaars, het doen van onderzoek naar de bedrijfsvoering van incassobureaus en het toetsen van de effectiviteit van verschillende benaderingswijzen die aflossen moeten stimuleren.

Evaluatie provisieverbod

Op 23 januari zijn de resultaten van de evaluatie van het provisieverbod naar de Kamer gestuurd.

De belangrijkste bevindingen zijn:

1. Het provisieverbod is effectief. De kwaliteit van het advies is verbeterd en adviseurs worden niet meer gestuurd door financiële prikkels vanuit de aanbieder.
2. Advies blijft toegankelijk onder het provisieverbod
3. Consumenten laten zich bij het kiezen van een dienstverlener vooral leiden door advies van vrienden en bekenden en door informatie via internet. Het dienstverleningsdocument speelt slechts een beperkte rol.

Minister van Financiën Hoekstra ziet in de evaluatie geen reden om het provisieverbod ter discussie te stellen. Wel lenen een aantal onderwerpen zich volgens hem voor mogelijke vervolgstappen.

Toezicht op verificatieplicht voor kredietverstrekkers

Op 20 februari heeft de AFM aangekondigd strenger te gaan toezien op de naleving van de verificatieplicht bij kredietverstrekking boven €1.000,-. Deze verificatieplicht is vastgelegd in artikel 113 lid 1 BGfo: *'Een aanbieder van krediet gaat met een consument geen overeenkomst inzake krediet aan waarvan het totale kredietbedrag meer dan € 1.000,- bedraagt, indien hij niet beschikt over voldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie aangaande de financiële positie van de consument om, ter voorkoming van overkreditering, te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is'.* De AFM zal erop gaan toezien dat kredietverstrekkers over voldoende informatie over de financiële positie van de consument beschikken (de AFM noemt loonstroken en bankafschriften als voorbeeld) en dat van kredietverstrekking wordt afgezien als de benodigde informatie ontbreekt.

Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Op 13 december 2017 is de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming naar de Kamer gestuurd. De wet moet op 25 mei 2018 in werking te treden. Op 19 januari 2017 reageerde de VFN op de consultatie. De VFN sprak zich uit voor een breed gebruik van het BSN, aanvullende duidelijkheid ten aanzien van credit scoring en behavioural scoring, consistentie van toezichthouders ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens en een bepaling die de verwerking van biometrische gegevens mogelijk maakt.

Aan het breed gebruik van het BSN wordt in het wetsvoorstel geen invulling gegeven. Ten aanzien van behavioural scoring wordt in de Memorie van Toelichting (MvT) aanvullende duidelijkheid geboden en zijn er mogelijkheden voor kredietverstrekkers. Zo is behavioural scoring *'voor de behandeling bij achterstallige betalingen, [...] op grond van de verordening toegestaan, mits de betrokkene hiermee heeft ingestemd bij het aangaan van de overeenkomst'.* Ook is het voor de private sector, indien daadwerkelijk noodzakelijk, mogelijk om bij de vervulling van wettelijke verplichtingen (zoals de zorgplicht), gebruik te maken van geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst. Voor wat betreft de coördinatie van toezichtactiviteiten van verschillende toezichthouders wordt in de MvT het belang van het afstemmen van toezichtactiviteiten *'voor het voorkomen van rechtsonzekerheid bij burgers en het bedrijfsleven ten aanzien van de na te leven wettelijke verplichtingen, en het voorkomen van dubbelingen in het toezicht'* benadrukt. Tot slot wordt in artikel 29 van de Uitvoeringswet een uitzondering gemaakt op het verbod op de verwerking van biometrische gegevens *'indien de verwerking noodzakelijk is voor authenticatie of beveiligingsdoeleinden'.*

BKR

Handreiking Belangenafweging

Op 22 januari heeft het BKR de Handreiking Belangenafweging gepubliceerd. Met de Handreiking kunnen verzoeken van consumenten tot verwijdering van hun gegevens uit het CKI (Centraal Krediet Informatiesysteem) door kredietverstrekkers aan de hand van een eenduidige belangenafweging worden beoordeeld. Hiermee kan, naast het verzoek tot verwijdering van een feitelijk onjuiste registratie, in uitzonderlijke gevallen ook een verzoek worden ingediend tot verwijdering van een feitelijk juiste registratie, waarbij kredietverstrekkers op basis van bijzondere individuele omstandigheden een afweging zullen maken om de registratie in het CKI al dan niet aan te passen.

VFN

Reactie op consultatie Besluit implementatie richtlijn verzekeringsdistributie

Op 17 november 2017 heeft de VFN gereageerd op de consultatie Besluit implementatie richtlijn verzekeringsdistributie. Eerder wees de VFN op het belang van een zo veel mogelijk beleidsneutrale implementatie van de Richtlijn. Met het Besluit is hieraan invulling gegeven. De VFN heeft in haar reactie aangegeven de inwerkingtreding van de richtlijn op uiterlijk 23 februari 2018 niet meer realistisch te achten en bepleit daarom uitstel. Daarnaast is het naar de mening van de VFN wenselijk om enkele beoogde bepalingen in het Besluit aan te passen. Een andere punt dat de VFN naar voren heeft gebracht is een (onnodige) verzwaring van de eisen die worden gesteld aan aanbieders en bemiddelaars in het kader van verzekeringsdistributie.

VFN

Reactie op consultatie crowdfunding

Op 24 november 2017 heeft de VFN gereageerd op de consultatie crowdfunding. In haar reactie gaat de VFN o.a. in op het ex ante opstellen van een exitplan. Volgens de VFN zouden afspraken kunnen worden gemaakt met een back-up servicer, die de uitvoerende werkzaamheden van het platform overneemt in geval van het staken van activiteiten (faillissement). Als informatie over crowdfundingplatformen die minimaal beschikbaar zou moeten zijn voor geldgevers en geldvragers, noemt de VFN: kosten die een platform in rekening brengt, werkzaamheden die een platform uitvoert, de gevolgen voor de lening als een platform zijn werkzaamheden staakt en informatie over wanbetalingen.

VFN

Reactie op consultatie Uitvoeringsbesluit Wwft 2018

Op 27 februari heeft de VFN gereageerd op de consultatie Uitvoeringsbesluit Wwft 2018. Met het Besluit wordt een nadere invulling gegeven aan de begrippen PEP en UBO. Ten aanzien van de aan te merken UBO's in geval van een stichting administratiekantoor (STAK) ziet de VFN graag meer duidelijkheid/ een nadere uitwerking in het Uitvoeringsbesluit. Ten aanzien van de terugvaloptie van het aanmerken van hoger leidinggevend personeel als UBO benadrukt de VFN het belang van de praktische uitvoerbaarheid en geeft ze een (meer) objectief criterium om vast te stellen wie als 'pseudo-UBO' kwalificeert in overweging.

› krediet *in* zicht